

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 13

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
POSLOVALNICA CFI IF Prešernova 3. tel. 280
POSTNI CRKOVNI RAČUN 11.400

Maribor, sreda 17. januarja 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Garancije za vse nevtralne države

Pogajanja s Švedi in Norvežani kljub demanti'em — Poostravanje razmerja med sovjeti in Skandinavci traja dalje — V Belgiji in Holandiji se presoja položaj bolj mirno

PARIZ, 17. januarja. United Press. Ministrstvo zunanjih zadev opozarja na možnost skupne akcije Nemčije in Sovjetske zveze proti nevtralnim državam v zahodni in vzhodni Evropi ter obljublja takojšnjo in uspešno pomoč Francije in Belike Britanije vsaki nevtralni državi, ki bi bila napadena. V tej objavi se naglašja, da ne obstaja samo nevarnost za Belgijo in Holandijo, ampak tudi za skandinavske države in države na evropskem vzhodu.

STOCKHOLM, 17. januarja. United Press. Kljub londonskemu uradnemu demanti'ju, da ni med angleško vlado in vladama norveške in švedske nobenih pogajanj za garancije, se vendarle trdovratno vzdržuje vest, da je angleška vlada sama poslala obema imenovanima vladama pismo ponudbo za obrambo v primeru, ako bi bila njuna neodvisnost ogrožena. Nasprotno od prejšnje vesti, da je švedska odklonila to ponudbo, se izjavlja, da nista niti Oslo niti Stockholm še odgovorila na angleški predlog.

SOVJETSKA KAMPANJA PROTI SKANDINAVIJI

MOSKVA, 17. januarja. Exchange Telegraph. V Sovjetski uniji se je pričela ostra kampanja tiska in radia proti Švedski in Norveški. Tako je moskovski radio poročal, da Sovjetska unija ne more mirno trpeti, da bi Švedska in Norveška še dalje podpirali finske »belogardiste«, ki ne delajo na lastno pobudo, ampak na nasvet tujih sil.

ŠVEDSKA IN NORVEŠKA SE NE BOSTA VDALI

STOCKHOLM, 17. januarja. Exchange Telegraph. Tako švedska kakor norveška vlada sta sklenili, da bosta kljub sovjetskemu protestu še dalje dovoljevali prevoz bojnega materiala za Finsko čez svoje državno ozemlje, stoječ na stališču, da s tem ne kršita nevtralnosti, kajti sovjetska vlada sama izjavlja, da s Finsko ni v vojnem stanju. Ako pa Sovjetska

unija ni v vojnem stanju s Finsko, Švedska in Norveška sploh ne moreta kršiti nevtralnosti.

NOVI UKREPI SKANDINAVCEV

STOCKHOLM, 17. jan. Švedska in Norveška sta odredili, da se v največji naglici pošlje vojni material na Finsko ter da se pohiti s klicanjem rezervistov pod zastave. Cenijo, da je že sedaj preko 10 tisoč Skandinavcev na Finskem.

POLOŽAJ BELGIJE IN HOLANDIJE

BRUSELJ, 17. januarja. Reuter. Belgijsko zunanje ministrstvo je izdalo včeraj poročilo, v katerem pravi, da je postal položaj polovic boljši. Vendar je bilo na uradnem mestu mogoče izvedeti, da položaja ne presojuje tako, kakor da je že dokončno minila vsaka nevarnost. Prav tako se čuti olajšanje tudi v Holandiji. Holandska vlada ni pokazala nobene nervoznosti, ampak je odredila le neke ukrepe, ki so se ji zdeli potrebni za zaščito meje. Ti ukrepi so bili samo reakcija na nervoznost, ki je zajela Belgijo.

ANGLEŠKO MNENJE O POLOŽAJU

CURIH, 17. januarja. Neue Zürcher Zeitung objavila poročilo svojega londonskega dopisnika, v katerem pravi, da izostanek pričakovanega napada na Belgijo in Holandijo po angleškem mnenju ničesar ne spreminja na položaju. V Londonu stoji na stališču, da čuječnost obeh držav na mejah tako dolgo ne sme pustiti, dokler bodo na drugi strani zbrane velike nemške čete. Ako se akcija ne prične danes ali jutri, to še ne pomeni, da je šlo le za slep alarm ali da nevarnosti sploh ni.

SPAAKOVE KONFERENCE S POSLANIKI

BRUSELJ, 17. jan. Reuter. Belgijski uradni krogi drže v največji tajnosti razgovore, ki jih je imel zunanji minister Spaak s poslaniki Velike Britanije, Francije in Nemčije. Posvet je veljal presojanju mednarodnega položaja v zvezi z zadnjo napetostjo v Belgiji in Nizozemski.

Velika bitka pri Salli se bliža odločitvi

Na vseh ostalih odsekih sovjetško-finske fronte vlada sorazmerno zatišje — Sovjetski letalci metali tudi zažigalne bombe — Poročilo o švedskih prostovoljcih

STOCKHOLM, 17. januarja. Havas. Položaj pri Salli se bliža končni odločitvi. Finci so prepričani, da dela čas v njihov prilog in da so se njihovi izgledi v zmago toliko povečali, v kolikor boji dalje časa trajajo. Po zatirjanju strokovnjakov so sovjetske čete, ki se bojujejo pri Salli opremljene in oborožene dosti boljše, kakor vse druge sovjetske čete, ki so bile doslej poslale v boj proti Fincem. Vendar se zdi, da izgubljajo sovjeti upanje na uspeh te bitke in so zato že pričeli umikati svoje težke topništvo. Havasov dopisnik se je srečal na bojišču tudi z znanim finskim pesnikom Kosanmijem, ki mu je dejal, da je videl tisoč sovjetskih konj, kako so se stradani begali po snegu, pa tudi sovjetske vojake,

ki so ranjeni pokoncu zmrznili.

MOSKVA, 17. januarja. Havas. V poročilu sovjetskega poveljstva stoji: Na sektorjih Murmansk, Uhta in Repol izvidniška aktivnost. Na sektorju Petrozavodska se boji med posameznimi pehotnimi enotami nadaljujejo. Na Karelijski ožini manjša topniška aktivnost. Poizkus sovražnika, da bi prevzel iniciativo na vsej fronti so sovjetske izvidnice onemogočile. Sovražnik je imel pri tem velike izgube. Sovjetsko letalstvo je izvršilo več izvidniških poletov ter bombardiralo železniška križišča in vojaške objekte.

MOSKVA, 17. jan. Havas. Moskovski radio priznava, da sovjetsko letalstvo uporablja v vojni na Finskem zažigalne bombe. V poročilu je bilo javljeno, kako

so sovjetski letalci napadli železniško progo in hiše, v katerih so bili finski vojniki. Zažigalne bombe so imele mnogo opravka, je zaključil napovedovalec.

STOCKHOLM, 17. januarja. Havasov dopisnik poroča, da mu je uspelo priti do švedskih prostovoljcev. Napravili so nanj najboljši vtis. Občudoval je naglico, s katero so upravljali protiletalske topove, ko je bil dan alarm. Med prostovoljci je več uglednih švedskih osebnosti. Opazil je tudi zeta ministrskega predsednika in dva njegova brata, več profesorjev, novinarjev itd. Pripadajo razni starosti in raznim stanovom. So vmes inženirji, trgovci in ljudje od 18 do 55 let. Zelo mnogo je tovarniških delavcev.

DIMITROV

glavni vodja komunistične propagande v svetu

Roosevelt za denarno pomoč Finski

WASHINGTON, 17. jan. Havas. V pismu podpredsedniku Garneru in predsedniku predstavniškega doma je Roosevelt poslal predlog, v katerem zahteva povečanje pomoči Finski. V pismu pravi med drugim: Ko je Finska minili mesec plačala drugim: sem redno anuiteto svojega dolga USA, sem ukazal finančnemu ministru, naj ta denar spravi v poseben fond v pričakovanju, da bo kongres v tem pogledu sklenil svoje. Brez dvoma obstaja v USA želja, da se Finski finančno pomaga, da bi lahko nakupila potreben vojni in prehranbeni material. Članom kongresa je to znano. Vprašanje kredita je v odločitvi kongresa. Vlada bo kmalu razpravljala o številnih prošnjah za posojila tujim državljanom, posebno v skandinavskih in južnoafriških

državah. Kongres bo imel izbirati o predlogu, ki je bil stavljen za razmeroma majhno vsoto že pred meseci. Zahtevi po posojilu bo zadovoljeno v meri, kolikor dopušča zakon o nevtralnosti. Povečanje kredita v tem času ne pomeni nevarnosti vpletanja v evropsko vojno.

WASHINGTON, 17. jan. Demokratski predstavnik Newyorka, Seler, je predložil načrt zakona za denarno pomoč Finski v znesku 50 milijonov dolarjev. Z denarjem naj bi se nakupil potreben vojni material, posebno polavtomatske puške tipa Garland in protiletalske baterije. Seler je dejal, da ne sme nikogar zadrževati, da bi ne prožil pomoči hrabrim Fincem v bojih proti napadalcu.

Mrz do 46 stopinj pod ničlo

KODANJ, 17. jan. DNB. Skandinavske države in Dansko je zajel nov mrzli val. V nekaterih krajih Švedske ter v Stockholmu so v minili noči zabeležili — 24°. Na Danskem močno sneži, prometne ovire so zaradi snega zelo velike. Tudi na morju je zaradi gostega sneženja promet oviran, ladje so prihajale v pristanišča z veliko zakasnitvijo. Nekatere prometne zveze so ukinili. Danska ladja »Chile« se je zaradi močne burje v zalivu Langeriju potopila.

MOSKVA, 17. jan. Mrzli val, ki je za-

jel sovjetsko Rusijo, ne popušča. Sinoči so imeli v Moskvi — 40°.

MOSKVA, 17. jan. Havas. Temperatura, ki je še zjutraj beležila — 38°, je do 17. ure popoldne padla na 42 stopinj C pod ničlo.

REVAL, 17. ja. DNB. V Estoniji je nastala taka zima, kakršne že od l. 1866. ne pomnijo. Na južnovzhodnem delu Estonije so zabeležili 46 stopinj pod ničlo. Zaradi velikega snega, ki je včeraj zapadel, so nastale tudi velike ovire v železniškem in cestnem prometu.

Nemiri v Burhandpuru v Indiji

NAGPUR, 17. jan. Reuter. Ob upor, ki je izbruhnil v Burhandpuru v osrednji provinci Indije, so izginili trije stražniki, tri pa so ranjene v nezaveštem stanju prepeljali v bolnišnico. Na mestno hišo so demonstranti metali kamenje, a s kamni so napadli tudi skupino stražnikov pred magistratom. Ko je bilo nekaj stražnikov ranjenih, so ostali začeli streljati. En demonstrant je teže, drugi laže ranjen. V Burhandpur so poslali policijska ojačenja.

NAGPUR, 17. januarja. Reuter. Izvedelo se je nove podrobnosti o vstaji, ki je izbruhnila v Burhandpuru. Po podatkih, ki jih je bilo doslej mogoče dobiti, je bil pri

spopadih eden ubit, 12 ljudi je pa bilo ranjenih. V bolnišnico je bilo prenešenih tudi 7 policajev. Izdana je bila naredba, ki prepoveduje vsako zbiranje na javnih prostorih več ko 5 ljudi. Prav tako je tudi prepovedana vsaka nošnja orožja.

IZJAVA JAPONSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA

TOKIO, 17. jan. Domei. Zunanji minister Arita je dal prvo izjavo časnikarjem. Dejal je, da se bo nova nadstrankarska vlada pod vodstvom admirala Mitsumasa Jonaja pobrigala za dobre odnose z USA, Anglijo in sovjetsko Rusijo.

1700 milijonov dolarjev za vojsko

WASHINGTON, 17. jan. Havas. Ameriški vojni minister Woodring je podkrepil pred parlamentarnim odborom za vojsko Rooseveltov predlog o odobritvi 1700 milij. dolarjev za pojačenje stanja ameriške vojske. Naglasil je, da bodo USA le s pojačenjem vojske mogle govoriti o miru. V poročilu o stanju vojske je Woodring dejal, da je treba samo za obrambo Panamskega kanala, Portorice,

Havajskih in Filipinskih otokov blizu 70 tisoč mož. Na celini bi ostalo tedaj le 120 tisoč mož. Efektivno stanje 400 tisoč mož bi bilo treba v primeru potrebe takoj povišati na milijon vojakov.

CHAMBERLAIN PRI KRALJU

LONDON, 17. januarja. Reuter. V Buckinghamski palači je kralj sprejel v avdienco predsednika vlade Chamberlaina.

Maribor, 17. januarja.

Dolgo je bil Balkan »sod smodnika«, ki bo zdaj zdaj eksplodiral in zanetil požar v ostali Evropi. Stoletja so se tod vrstili boji za svobodo in nedotakljivost dobrin civiliziranega sveta. Narodi Balkana so morali žrtvovati cele rodove suženstvu samo zato, ker so stali na braniku mirnega razvoja evropske demokracije.

Najtežji udarec geopolitične tvornosti na vabljeni prehodni točki balkanskega predela Evrope so pa prevzeli nase Južni Slovani. Ko se je v mirnih zalivih Grčije že razcvetala svoboda ter je v Podonavju in Moldaviji obdeloval kmet kos svoje zemlje, so se Srbi in Bolgari še dolgo zaman trudili, da bi združili v okviru lastne države vse nesvobodne rojake.

Po ruskih osvobodilnih bojih in nemirih ob okupaciji Bosne je le za trenutek vstalo upanje svetle bodočnosti balkanskih Slovanov na vsem prostoru narodne poselitve. Bilo je to ob zmagovitem pohodu združenih balkanskih zaveznikov, toda ko je bilo treba deliti sadove, so posegle vmes mednarodne spletke. Prišla je Bregalnica, za njo svetovna vojna. Srbija je vstala po težko preizkušeni Golgoti k novi domovini treh bratov, veliki Jugoslaviji, Bolgarija je pa morala občutiti na okrnjenem telesu vse posledice tujega vmešavanja v njene notranje in zunanje politične prilike.

Dvajset let je minilo poslej in modra politika Jugoslavije je pripomogla k paktu večnega prijateljstva z brati Bolgari. Od Triglava do Črnega morja je zavel nov duh kulturno-političnih zblizanj in zmerom več je dokazov, da je le v složenem sožitju obeh sosed zagotovljena neodvisna bodočnost Slovanov na Balkanu. Bolj kakor kdaj koli poprej postaja namreč problem tega dela Evrope spet aktualen, ko posegajo vanj v sedanjih napetosti računi tujih sil. In gordijski voz, ki naj bi odločno nevtralnostno politiko vseh balkanskih držav še bolj zavaroval pred intrigami katere koli zunanje sile, je vprav v svojih narodnostnih težnjah nezadovoljna Bolgarija.

Ako ne računamo Italije, ki je zasedbo Albanije postala tudi balkanska država, je Bolgarija edina revizionistična dežela na jugovzhodu Evrope. Po balkanski in svetovni vojni je Bolgarija izgubila tretjino svojega narodnega ozemlja. Dobrudža, žitnica Bolgarije je pod oblastjo Rumunije, egejske obale, ki so Bolgariji odpirale prosto pot na svobodno morje, so v rokah Grčije. Vsa leta po vojni je bila zato bolgarska zunanja politika v cilju revizionizma in njega rešitve na miren način.

V sedanjih evropski vojni je ves bolgarski narod od carja do zadnjega kmeta za nevtralnost. Zaradi teženj naroda, na miren način rešiti sporne obmejne probleme države, tudi ni vstopila Bolgarija v Balkansko zvezo, ki je utemeljena na načelu »statusa quo«.

Bolgarske zahteve se v smislu deklaracije, ki jo je pred pol leta podal v parlamentu predsednik vlade Kiosevanov, omeje na naslednje točke: Rumunija naj vrne Bolgariji 7.695 km² zemlje v Dobrudži, ki je bila do 1913. sestavni del bolgarske države. Grčija naj vrne zahodno Tracijo v izmeri 6.246 km², kjer je bila Bolgarija po svetovni vojni odrezana od morja. Vse mesece poslej si je predvsem Turčija prizadevala, da v sporazumu z Anglijo doseže primerno zadovoljitev Bolgarije. Teritorialnemu pristopu slednje k Egejskemu morju sta se sprva upirali tako Grčija kakor Turčija in Anglija, ki ne bi hotela, da se Bolgarija preveč približa dardaneljski ožini.

Zadnji dogodki postavljajo bolgarsko revizionistično vprašanje zopet v ospredje. Po posebnem nalogu Londona se je ustavil v Sofiji znani angleški politik Kennethi, v minulih dneh pa je bil gost kralja Borisa in predsednika vlade Kiosevanova turški politik Menemendžoglu.

Važno je tudi dejstvo, da prihaja posredovanje zahodnih držav za mirno rešitev balkanskih problemov baš v trenutku, ko se je vrnil s pogajanj iz Moskve z velikim optimizmom bolgarski finančni minister Božilov.

Uspela rusko-bolgarska trgovinska pogajanja, ugotovitev, da je Nemčija daleč največji odjemalec bolgarskega blaga, posredovanje Anglije in Turčije ter pri-

Seja angleške spodnje zbornice

Govor Hora-Belisha in Chamberlaina ni razjasnil skrivnosti odstopa vojnega ministra — Poročilo o dogodkih na bojišču italijanske informacije

LONDON, 17. januarja. Reuter. Po enomesečnem presledku se je včeraj sešel angleški parlament, pred katerim je najprej govoril bivši vojni minister Hora-Belisha o svojem odstopu, nato pa Chamberlain. Govor Hora-Belisha, kateremu je parlament priredil navdušene ovacije, je bil tako sestavljen, da je bilo iz njega mogoče razbrati le to, da je odstopil na željo Chamberlaina, vzrok odstopa samega pa ni bil popolnoma razviden. Tudi Chamberlain se je izognil izjavi o vzrokih odstopa in dejal, da o njih sedaj ne bi hotel govoriti. Dal pa je odstopivšemu ministru vse priznanje. Nato je podal Chamberlain poročilo o zadnjih znanih vojnih dogodkih na suhem, na morju in v zraku. Ob koncu je naglasil, da se sedanje zatišje na fronti lahko vsak trenutek spremeni v vihar, na katerega so pa zavezniki pripravljeni.

RIM, 17. januarja. Diplomatski urednik agencije Stefani piše, da je odstop

Hora-Belisha izzval v Angliji živahne komentarje in polemike o novačenju in uporabi kontingentov. Po nekaterih vesteh bi se morala Velika Britanija zavzeti bolj za pomorsko vojno. Francija pa voditi v glavnem s svojimi silami celinsko vojno. Drugi so mnenja, da bi morala Anglija poslati v Francijo enako močno vojsko, kot jo je ta mobilizirala. Uradno poročilo k temu daje zanimive podatke. Trdi se, da morajo biti na raznih točkah Francije koncentrirane močne skupine čet. Anglija bi se morala brigati prav tako za fronto ob Renu, kakor za svoja oporišča na strateških točkah morja. Obrambne potrebe Velike Britanije se nanašajo na mornarico, letalstvo, vojno industrijo in gospodarsko vojno, v kateri bo vedno dovolj ljudi. Vse to daje nekaj napotkov za nadaljnjo politiko novega vojnega ministra in razkriva vzroke odstopa Hora-Belisha.

Ameriški prevratniki ostanejo v zaporu

NEW YORK, 17. januarja. Havas. Voditelji zarote »Krščanske fronte« so po odredbi sodišča bili pridržani v zaporu, kjer bodo ostali do končne sodbe. Kakor izgleda, je izvršila ta organizacija že doslej več atentatov in sabotažnih dejanj, katerih namen je bil kaliti mir in red v

Zedinjenih državah. Dalje išče policija še nekatere člane, katerim se je posrečilo doslej skriti se. Zarotniki, ki so vodili tudi protižidovsko agitacijo, so, kakor ugotavlja ameriški listi, po večini večini irskega in nemškega pokolenja.

Močan potresni sunek na Siciliji

RIM, 17. januarja. Stefani. Na Siciliji se je pojavil močan potresni sunek, ki je posebno v Palermu poškodoval nekaj hiš. Gornji del monumentalne cerkve sv. Ane se je porušil. Na Trgu neodvisnosti se je porušil del galerije ter ubil nekega karabinerja in ranil 20 drugih oseb. V

starejšem mestu so nekatere hiše tako poškodovane, da so oblastva odredila izselitev stanovalcev. V ostalih mestih in krajih Sicilije, kjer je bil potresni sunek prav tako močan, po dosedanjih vesteh ni bilo človeških žrtev.

Francoski komunistični poslanci izkjučeni

PARIZ, 17. jan. Havas. Parlament je s 521 glasovi proti 2 sprejel zakon o odvzemu parlamentarnega mandata in imunitete komunističnim poslancem, ki doslej še niso javno preklicali svojega odobravanja Stalinove in sploh sovjetske politike. Takih poslancev je 61, dočim jih je 11 že preklicalo svoje simpatije do sovjetev. Ostali pridejo pred vojno sodišče, v kolikor že niso zapustili Francije.

Odmev zagrebškega obiska na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 17. januarja. Stefani. Komentirajoč triumfalni obisk kneza namestnika Pavla v Zagrebu ugotavlja politični »Pester Lloyd«, da ima ta uradni obisk velik pomen za notranje življenje Jugoslavije kakor za mednarodni položaj. Italijanska in madžarska politika slonita na temelju zdrave in močne Jugoslavije, ki predstavlja, prijateljski razpoložena do obeh sosed, močnega činitelja na jugovzhodu Evrope.

IZJEMA JE LE SOVJETSKA ZVEZA

VATIKAN, 17. jan. Reuter. Papež je odgovoril na angleško vprašanje, če pomenijo njegove zadnje izjave kritiko vojnih ciljev zaveznikov, da sveti sedež ne kritizira in ne cenzurira politike nobene države, razen sovjetske Rusije.

GENNETH KANDIDAT ZA PREZIDENTA

NEWYORK, 17. jan. Reuter. Frank Genneth, znani publicist, ki je dolgo časa vodil gonjo proti »new dealu«, je postavil svojo kandidaturo kot predsednik republikanske stranke za predsednika USA.

zadevanje Italije, zblizati Bolgarijo in Rumunijo v narodnostnem vprašanju za skupno obrambo proti boljševizmu, postavljajo marljivi bolgarski narod pred nove naloge. Ni dvoma, da bo v preteklosti težko preizkušena država v zvestem sodelovanju z Jugoslavijo skušala najti pravilno pot, doseči na miren način rešitev svojih narodnih vprašanj ter tako s preudarnim popuščanjem ostalih sosed pripomogla k okrepitvi balkanske soli-

Domači zapiski

Seja izvršnega odbora SDS

Izvršni odbor SDS je imel sejo, ki so ji med drugimi odličniki stranke prisostovali minister dr. Budisavljevič, senatorja Vilder in Kosanović, dr. Krizman, proti Kecmanović in Podunavac. Prvi trije so podali poročilo o položaju stranke, nakar je bilo sprejetih več sklepov tehnično političnega značaja.

Sabor, nosilec narodne politike

Hrvatski sabor bo oni činitelj, v katerem bodo prišle do izraza vse komponente bogatega narodnega življenja, iz njega vse skrbi in nezadovoljstva, predloženi vsi načrti za izgradnjo hrvatskega naroda v vseh smereh. Hrvatski sabor bo nosilec narodne politike, uradniški kader pa izvrševalec njegovih teženj. Iz njega izvoma je, da bo v saboru domirala HSS, kar pa še ne pomeni, da bi sabor imel razredni značaj. (»Hrvatski dnevnik«).

Za ohranitev nevtralnosti nam je potrebna trozveza

Katastrofalni dogodki so opomin za vse male države, tudi za našo. Naš položaj je tak, da nam nobena zveza ne more dati večje sigurnosti kakor je pakt z Bolgarijo, na drugi strani pa nihče ne more prožiti Bolgariji večje pomoči kakor Turčija, ki je tudi naš nesebični prijatelj. Sama priroda nas vodi k obrambni zvezi z Bolgarijo in Turčijo. Te tri države nudijo veliko silo z več vojaki, kakor jih ima Francija, bogatimi proizvodi, petkrat večjo zemljo, kakor je Italija. To bi bila velika sila prvega reda, s peho, ki bi ji ne bilo para na svetu, piše v »Novi Riječi« dr. Josip Smolaka.

Odprimo oči!

Srbom in Hrvatim je treba dopovedati, da njih rešitev ni v plemenskem egoizmu in fanatizmu, kar je bilo vedno zapreka stvarjanju velikih držav, temveč le v njihovi državni zajednici. Uredimo to zajednico tako, da se bodo v njej Srbi in Hrvati počutili kakor doma. Odprimo jim oči, da bodo ostali brez hiše, če ne bodo živeli skupaj. Niti srbski niti hrvatski nacionalizem nas ne more povesti na pravo pot šele takrat ko bo spojen z državno jugoslovansko idejo. Pa tudi jugoslovanska državna ideja ne bo imela življenjske moči, če se ne spoji s srbskim in hrvatskim nacionalizmom, ugotavlja v »Srbskem glasu« Slobodan Jovanović.

Svoboda je vse

Svoboda nam ni samo pot, niti taktika: svoboda je vse za vsakega človeka, prvenstveno za intelektualca. Na svobodi počiva i pravica i enakost, brez svobode bi ne bilo napredka. In ker je danes vse to dovedeno v krizo, so naloge demokracije velike, dolžnosti demokratov težke. Demokracija se mora spretno osvoboditi i onih na levi i onih na desni, ki jo ustavljajo v njenem razvoju. Za demokracijo pa obstaja danes zunaj in znotraj nevarnost: ekstremnost. (»Demokrat«, Beograd).

Za zimsko pomoč banovine Hrvatske

Predsednik vlade Cvetković in podpredsednik dr. Maček sta darovala vsak 50.000 din za zimsko pomoč siromašnim v banovini Hrvatski.

Italijan o Slovencih ob Soči

Italijanski Touring klub je izdal te dni knjigo »Sui campi di battaglia« (Na bojiščih), kjer več avtorjev opisuje vojne operacije ob Soči. Major Danioni se je pri tem dotaknil tudi kulture primorskih Slovencev in pravi: »Slovenci so miren, delaven, gostoljuben, ljubezniv, globoko veren, zdrav in razumen narod. Njihova kulturna stopnja je dokaj visoka. Nepismenost je izginila že pred mnogimi leti. Ni hiše brez časopisja. V mnogih vaseh so čitalnice, prosvetni domovi, organizacije za telesno vzgojo. Slovenci zelo ljubijo glasbo in petje. V dolgih zimskih večerih se zbirajo stari in mladi ter se z ljubeznivo uče pesmi svojih najdražjih pesnikov.« To so navedbe o Slovencih v Soški dolini v prvih letih po vojni. Danes ti nimajo ne prosvetnih organizacij ne časopisov, dostavlja »Ravnopravnost«.

Konec petih podmornic

LONDON, 17. januarja. Reuter. Angleška admiraliteta je včeraj izdala poročilo, da so izginile tri angleške podmornice, ki so bile s posebnimi nalogami poslane proti Helgolandskemu zalivu. Dve teh podmornic so Nemci, kakor sami poročajo, uničili. Nasprotno pa so v tem času potopili Francozi in Angleži vsak po eno nemško podmornico. Imenovane tri angleške podmornice so prve, ki jih je Anglija izgubila od začetka vojne doslej.

SPORAZUM MED ARABCI

RIM, 17. januarja. DNB. List »Čisri« poroča iz Bagdada, da je bil dosežen med Saudovo Arabijo in Irakom sporazum glede dokončne medsebojne razmejitve. Obe državi sta tudi že menovali razmejitveni komisiji.

TEŽKA NESREČA V MARIBORU

Maribor, 17. januarja. Na križišču Kopališke ulice in Aleksandrove ceste je nekaj minut po poldnevu neki avtotaksi zadel v neko 28-letno dekle. Vozilo je vrglo nesrečnico ob ogal trgovine Moravec in jo verjetno smrtno nevarno poškodovalo. Šofer je nesrečnico takoj prepeljal v bolnišnico.

Mariborska napoved: Oblačno in malo vetrovno vreme s snegom. Včeraj je bila najvišja temperatura —3,7, danes najnižja —7,0, opoldne —5,2. Od včeraj do danes jutraj do 7 ure je zapadlo 2 cm novega snega.

Borza. Curih, 17. januarja. Devize: Beograd 10, Pariz 10.01½, London 17.67½, New York 446, Milan 22.50, Berlin 178.60, Budimpešta 3.35, Atene 3.50, Bukarešta 3.30.

darnosti in nevtralnosti. Saj je Balkan po svoji prirodni legi in gospodarskem bogastvu vprav zdaj poklican, da zavrne vsak poizkus vtihotapljenja vojne na ta del Evrope, ter da s složenimi napori po načelu »Balkan balkanskim narodom!« zagotovi nadaljnji svobodni razvoj, ki naj nadoknadi to, kar je ta del Evrope vprav zaradi njenih naprednejših elementov utrpel škode v preteklosti. —Ine.

Priznanje hrvatski kulturi in umetnosti

Tretji dan svojega obiska sta visoka gosta posvetila hrvatski kulturi

Tretji dan svojega obiska v Zagrebu si je ogledal Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle hrvatske kulturne in umetniške ustanove ter se sestal v nadškofijskem dvorcu z nadškofom dr. Stepincom.

Okrog 10. ure predpoldne se je knez namestnik odpeljal v spremstvu bana dr. Šubašića do Etnografskega muzeja na Maruličevem trgu. Spremljala ga je več avtomobilov z njegovim dvornim spremstvom. Pred muzejem ga je pozdravil ravnatelj prof. dr. Gavazzi, ki je želel knezu namestniku, da se počuti domačega v domu kmetske umetnosti in kulture. Pri razgledovanju po muzeju se je knez namestnik zanimal za hrvatsko folkloristiko in se živo razgovarjal o ljudski umetnosti. Na koncu je izjavil, da še tako izbranega materiala ni videl ter da upa, da si bo lahko ob priliki zbirke podrobneje ogledal.

Zatem se je knez namestnik odpeljal v Moderno galerijo na Zrinjskem trgu, kjer so ga sprejeli ravnatelj prof. Jiroušek, slikar prof. Joža Kljaković in prof. Ivo Šrepič. V dvoranah se je knez namestnik srečal s hrvatskim kiparjem Meštrovičem ter se pristočno pozdravil z njim. Knez namestnik se je zanimal za slikarska dela, takoj prepoznal Plančićeve slike in dejal: »Škoda, da morajo umreti tako mladi talenti kakor so bili Plančić, Račić in Krašević, umreti preje, preden morejo ustvariti dovršene sadove svojega dela.«

Iz Moderne galerije se je knez namestnik odpeljal pred Akademijo, da bi si ogledal Strossmayerjevo galerijo slik. Medtem se je zbrala na Zrinjevcu mno-

žica ljudstva, ki je vzklikala knezu namestniku, kateri je z roko odzdravljala. Pred Akademijo so ga sprejeli predsednik akademije vseučiliški profesor dr. Bazala ter več akademikov in profesorov. Prof. dr. Bazala je v svojem nagovoru visokemu gostu dejal, da ga pozdravlja tem rajši, ker ve, da je velik poznavalec umetnosti in da spoštuje znanost, kakor je delal to ustanovitelj Akademije Josip Juraj Strossmayer, ki je bil prepričan, da se more živeti dostojno ljudsko življenje le na duhovnih vrednotah, resnici, pravici, plemenitosti in lepoti. V prostorih akademije si je knez namestnik s posebno pazljivostjo ogledal stare rokopise, se razgovarjal s profesorji o raznih slikarskih šolah, ki so zastopane v galeriji ter o slikah nepoznatih umetnikov. Dalje časa se je zadržal v dvoranah italijanskih slikarjev. Nato se je knez namestnik zanimal za slike, ki jih je darovalo Društvo prijateljev Strossmayerjeve galerije slik ter za angleške slike. V razgovorih je pokazal knez namestnik globoko razumevanje slikarske umetnosti in njene zgodovine.

Izpred Akademije se je knez namestnik odpeljal pred Dom likovnih umetnikov na Kralja Petra trgu. Tu ga je pozdravil kinar Ivan Meštrovič. Knez namestnik Pavle je pohvalil arhitektonsko rešitev glasbe ter obljubil, da si bo ogledal redno razstavo hrvatskih likovnih umetnikov.

Nekaj po 12. uri se je knez namestnik odpeljal na Kaptol v nadškofijski dvorec. Pred dvorcem sta ga pričakala škof Salis Seewis in nadškofov tajnik, v drugem nadstropju dvorca pa je sprejel kneza

namestnika Pavla nadškof dr. Stepinac. Knez namestnik Pavle, nadškof in ban dr. Šubašić so se zadržali nekaj časa v salonih, nato pa si je knez ogledal dvorec ter katedralo.

Knežinja Olga pa si je tekom dopoldneva ogledala zagrebške socialne ustanove: Dijaško srednješolsko kuhinjo, Srednješolsko zavetišče zagrebških gospa, nato pa se je odpeljala na Jordano- vac, kjer si je ogledala otroško zavetišče zagrebške mestne občine.

Popoldne je obiskal knez namestnik Pavle v spremstvu bana dr. Šubašića ter ministrskega predsednika Cvetkovića ter spremstva predsednika dr. Mačka na Kupincu. Med potjo je bil knez namestnik Pavle povsod iskreno sprejet od kmetškega prebivalstva, povsod so ga pozdravljale hrvatske zastave. Pred vhom v Samobor je nagovoril kneza namestnika predsednik organizacije HSS Marko Bahovec, ki je med drugim naglasil, da so sedanje prilike dokaz in ob enem jamstvo, da se je šlo po oni poti, po kateri smo dobili močno državno enoto. Iz Samobora se je knez namestnik odpeljal v Jastrebarsko, kjer je bil prav tako pozdravljen. V Kupincu so na kneza namestnika čakali domači in tuji novinarji. Kneza namestnika je sprejela v Kupincu Seljačka zaščita in predsednik dr. Maček. Nato je knez sprejel raport od poveljnika Zaščite. Nekaj zatem, ko je odšel knez v dvorec, se je pripeljala v Kupinac knežinja Olga v spremstvu banove soproge. V stanovanjih dr. Mačka so se zadržali visoki gostje do 4.40, potem pa so si ogledali gospodarske naprave posestva.

in samoupravne urade, občine, podjetja, hišne lastnike itd. izredne važnosti, jo zelo priporočamo. S poštno vred velja din 9.— ter se naroča v knjižni založbi tiskarne Merkur v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 23 in v knjigarnah.

Celje

c Vrnite popisne liste otrok! Mestno poglavarstvo v Celju poziva starše in skrbnike, ki še niso vrnili »Popisnih listov otrok«, da jih takoj izpolnijo in vrnejo zaščitnemu oddelku mestnega poglavarstva. Starši šolobveznih otrok naj dvignejo pri zaščitnem oddelku seznam predmetov, ki jih otrok potrebuje v primeru izselitve.

c Seja celjskega mestnega sveta bo v petek ob 18.30 v mestni posvetovalnici. Obravnaval se bo računski zaključek mestne občine celjske, njenih podjetij in ustanov za proračunsko leto 1938/39. Na dnevnem redu so tudi poročila odborov.

c Na okrajnem sodišču v Celju so lani obravnavali 1511 civilnih primerov, 787 zadev mladostnikov in 1246 kazenskih zadev. Izvršb je bilo 4125, zapuščinskih razprav 822, varstvenih razprav 299. V zemljiško knjigo je bilo izvršenih 4567 vpisov. Lani je bilo izdanih 267 kontradiktornih sodb.

c Cenj. naročnike in prodajalce lista v trafikah prosimo, da nam oprostijo, ako lista ne moremo vedno dostaviti ob določenem času. Dogažale so se in se še dogajajo zadnje dni zamude vlaka do 60 in več minut, vsled česar list uprava dobi toliko pozneje in ga pri najboljši volji ne more cenj. odjemalcem prej dostaviti.

c Parni mlin v Medlogu je dobil okoli 20 vagonov raznega žita kot prvo pošiljko, da ga zmelje v moko. To bo služilo za rezervo za prehrano prebivalstva za primer vojne.

c Predzrna tatvina se je zgodila včeraj zjutraj v stanovanju trgovca A. D. v Tavčarjevi ulici. V hišo je prišla neka ženska z oljkom beračiti. Trgovčeva gospa je imela pripravljeno za odhod v mesto šal, mufl in rokavice ter tisočdinarski bankovec, vse skupaj vredno okoli tri tisoč dinarjev. V neopaženem trenutku je tujka vse skupaj izmaknila in pobegnila. Policija zasleduje storilko.

c Umrla je v javni bolnišnici 29 letna služkinja Helena Ojstrežova iz Gregorčičeve ulice 15 v Celju.

c Dva nesrečna padca, 45 letna posestnica Ana Vebrova iz Studene pri Vel. Pirci si je pri padcu zlomila levo nogo. — 40 letna žena upokojenega polkovnika Vilma Strelca iz Komenskega ulice v Celju je padla na cesti in si zlomila nogo.

c Gostilničarsko združenje v Celju je imelo te dni občni zbor, ki so se ga udeležili gostilničarji iz Celja, Teharja in Stor. Na občnem zboru je poročal tudi tajnik zbornice za TOI iz Ljubljane g. dr. Jure Koce. Predsednik združenja g. Jurij Sane je bil izvoljen v izpitno komisijo. Ravnateljica hotela »Evrope« gđc. Rozi Plešivčnikovi je bila kot provizorični voditeljici šole gostilničarskih vajencev izrečena zahvala.

Ptuj

p Zvočni kino Ptuj predvaja danes in jutri »Luč z gora«. Originalni posnetki iz alpskih Dolomitov.

p Matistrovi borel bodo zborovali v nedeljo ob 9. v Narodnem domu v Ptuj.

p Smuški odsek ptujkega Sokola priredi prihodnjo nedeljo tekme v smuškem teku, ki se bodo vršile dopoldan in popoldan pri Ljudskem vrtu.

p Ker je bilo nevarno odlagati, je okrsodišče lani izvršilo obsodbe v 19 primerih, za katere je sicer pristojen preiskovalni sodnik.

Novice

Zakaj ne bo kontrole cen

Minister socialne politike je pripravil predlog za novo uredbo o kontroli cen. Ta predlog je predvideval prepoved navijanja cen. Po tem predlogu bi bili kršitelji kaznovani z denarno globo do enega milijona din ali zaporom do treh mesecev. Poleg tega bi bilo blago zaplenjeno v korist posebnega fonda za prehrano. Predlog za novo uredbo o kontroli cen je naletel zlasti pri konsumenten-

ti na veliko odobravanje, ker bi vsaj ob dvanajsti uri vendarle zaježil draginjo. Proti uredbi pa so bili razumljivo industrialci in razni gospodarski krogi. Ti so poslali raznim ministrom resolucije in so tudi sami osebno posredovali, da bi bil predlog odklonjen. To so res dosegli, ker je vlada nedavno predlog socialnega ministra odklonila.

20.000 VAGONOV TRBOVELJSKEGA PREMOGA ZA ITALIJO

Po posebnem sporazumu med italijanskimi in našimi gospodarskimi krogi se je Jugoslavija obvezala, da bo od oktobra do maja tega leta izvozila v Italijo 200.000 ton trboveljskega premoga, kar znaša 20.000 vagonov. Za ta premog bo Italija plačala 20 milijonov lir. Italijanski listi poročajo, da je to največji dosednji naš izvoz premoga v Italijo in da se bo ta izvoz tudi v bodoče nadaljeval.

TUDI BREZPOSELNI SEZONSKI DELAVCI DOBE PODPORO

Doslej sezonski delavci niso dobili brezposelnih podpor. Od 15. januarja dalje pa je določeno, da dobijo tudi brezposelni sezonski delavci pri Borzi dela izredne podpore, ki znaša polovico redne podpore. Brezposelni sezonski delavci, ki so najmanj 8 mesecev člani OUZD, naj potem pristojnih občin zaprosijo za podporo.

DUHOVNIK ZMRZNIL NA POVRATKU OD BOLNIKA

Pravoslavni duhovnik Aleksander Šamraj je ponoči nesel zadnjo versko tolažilo k nekemu bolniku v oddaljeno vas Uzovnico pri Loznici. Ko se je vračal, ga je zajel silen snežni metej. Duhovnika je zamedlo, da je ponoči zmrznil.

CIGANKA ZAPUSTILA MILIJONSKO PREMOŽENJE

Te dni je v slavonski vasi Babinagreda umrla ciganka Tonka Nikoličeva, ki so jo poznali pod imenom »baba Tonka«. Stara ciganka se je celih 30 let pečala z mazaštvom in je na račun lažkovarnih ljudi zelo dobro živel. Poleg tega si je nabrala mnogo zlatnikov in ogromnega denarja. Nekateri njeni »pacienti« so ji

dajali celo po 5000 din nagrade za mazaštvo. Tako si je baba Tonka nabrala v dolgih letih svoje »zdravniške« prakse nad pol milijona din v gotovini in zlatu. Ciganka je največ zaslužila s tem, da je hodila masirat moške po Slavoniji.

V ZAGREBU UKINJEN ŠOLSKI POUK

Zaradi pomanjkanja premoga so v zagrebških ljudskih in meščanskih šolah do 22. t. m. ukinili pouk.

Slika o povišanju prejemkov železničarjev

Koncem decembra 1939 so objavili dnevniki vest o zvišanju plač železničarjem z veljavnostjo od 1. I. 1940. Napovedi so se glasile o 20% zvišanju prejemkov vsemu železniškemu osebju in 9% povečanju mezd železniškim delavcem. Te splošne napovedi so zavedle večino nepoučene javnosti v zmoto o velikem povečanju plač železničarjem, ki naj bi znašalo 400, 600 in celo do 800 din na mesec.

Sedaj, ko je tozadevna uredba že izšla, smatra oblastni odbor Udruženja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev v Ljubljani za svojo dolžnost predložiti širši javnosti svoje ugotovitve o tem »povečanju plač«.

1. a) Z veljavnostjo od 1. januarja 1940 se priznava osebju eksekutivnih edinic (našteva jih čl. 34 uredbe o organizaciji ministrstva za promet in prometne službe) 20% k osebni dokladi kot izredni dodatek za čezurno in naporno delo.

b) Delavcem državnih prometnih ustanov 10% k osnovni dnevni.

2. a) Povečanje pod 1. a) se ne daje nastavljenemu osebju zaradi porasta draginje in tudi vsem železničarjem,

temveč se daje kot nagrada za čezurno in naporno delo zaradi velikega porasta prometa osebju eksekutivnih edinic. Uradnikom od V. grupe navzgor po uredbi ta dodatek ne pripada.

* b) Povečanje pod 1. b) je smatrati kot povečanje nagrade zaradi splošno slabega materialnega stanja železniških delavcev.

a) Nastavljeno osebje:

	I	II	III
Uradniki VI. grupe	140.—	90.—	70.—
„ VII. „	150.—	100.—	80.—
„ VIII., IX., X. grupe in uradniški pripravniki	155.—	105.—	85.—
Zvaničniki I/1. I/II. I/III	151.—	111.—	101.—
„ I/IV in dnevni. v. d. zv. I	150.—	110.—	100.—
„ II/I	147.—	112.—	102.—
„ II/II	142.—	110.—	100.—
„ II/III in dnevni. v. d. zv. II	137.—	105.—	96.—
Služitelji in dnevničarji v. d. služiti.	115.—	95.—	90.—

b) Delavci (če delajo 25 dni na mesec): Obrtniki in kvalificirani delavci od 71.50 do 159.50 din; polkvalificirani delavci d 53.25 do 107.25 din; fizični delavci od 55 do 88.75 dinarjev.

Iz prednjega sledi, da se dohodki posameznim železničarjem povečajo me-

3. Poviška ne bo deležno nastavljeno osebje ministrstva za promet, generalne direkcije in njej direktno podrejenih edinic, oblastnih direkcij in kakor že navedeno pod 2. a) tudi uradniki eksekutivnih edinic od vključno V. grupe navzgor.

4. Koliko znaša brutto povišek pri tistih uslužbencih, ki dobe »dodatek«, kaže sledeča tabela:

	I	II	III
r a z r e d			
Uradniki VI. grupe	140.—	90.—	70.—
„ VII. „	150.—	100.—	80.—
„ VIII., IX., X. grupe in uradniški pripravniki	155.—	105.—	85.—
Zvaničniki I/1. I/II. I/III	151.—	111.—	101.—
„ I/IV in dnevni. v. d. zv. I	150.—	110.—	100.—
„ II/I	147.—	112.—	102.—
„ II/II	142.—	110.—	100.—
„ II/III in dnevni. v. d. zv. II	137.—	105.—	96.—
Služitelji in dnevničarji v. d. služiti.	115.—	95.—	90.—

sečno povprečno za okoli din 100.— (od din 55.— do 159.50 din). Okoli 5000 železničarjev od celokupnega osebja državnih železnic pa sploh ne dobi nobenega poviška. — Predsedstvo Oblastnega odbora UJNZB Ljubljana.

Maribor

Brez demokracije ni zadružništva

Tudi v zadrugi je uveljavljeno demokratično načelo o vladi večine

Ker smatrajo mariborski zadružniki, da je treba med članstvom propagirati in vzgajati zadružništvo, bodo tudi letos priredili več predavanj o zadružnem pokretu. Kot prvi je predaval v Ljudski univerzi g. Anton Brandner o zadružništvu in demokraciji.

Po vojni so se izoblikovale na eni strani demokratične, na drugi strani pa totalitarne države. Ker je demokracija jedro zadružnega ustroja, je važno kako vpliva demokracija, kako diktatura na zadružni pokret. Parlamentarizem je istoveten z demokracijo, to je s tako obliko vladavine, kjer je vsa oblast od ljudstva. Zaradi enostavnosti pa je uveden v demokratičnih sistemih vladavin reprezentančni zastopniški sistem. Zibelka demokracije je bila v demokratični republiki Atene, Grkom so sledili v demokraciji Rimljani, dokler se ni morala demokracija rmaniti najbrutalnemu despotizmu. Stari Slovani so živeli na demokratični zadružni podlagi. Knez ali vojvoda je sprejel vso oblast od ljudstva, ki je smelo z revolucijo odstraniti kneza, če je delal proti interesom ljudstva. Po brutalnem fevdalizmu, ko je vladar izjavil: Država, to sem jaz! je prišla francoska revolucija, ki je znova uveljavila človečanske pr-

vice. Proti volji narodov se dolgo ne da vladati. Pri nas je bila pred leti ukinjena vidovdanska ustava ter razpuščen parlament, pozneje vrnjena ustava z omejenimi pravicami, po sporazumu pa se teži k pravi demokraciji s tajnimi volitvami. Smisel parlamenta ne sme biti, da v njem gotove politične stranke počažijo svojo moč, ampak je parlament potrebna kontrola najširših ljudskih plasti. V neparlamentarnih državah je parlament glasovalni instrument, v demokratičnih državah pa je vlada odvisna od parlamenta.

Kakor je s politično demokracijo, tako je tudi z zadružno. **Brez demokracije ni zadružništva.** Tudi v zadružnem sistemu

imajo vsi člani enake pravice ter enake dolžnosti. Ker neposredna zadružna demokracija ni zadoščala, je bil uveden delegatski sistem. Ker nima zadruga ničesar skrivati, so seje uprave javne. Danes se voli po en delegat na 50 do 100 članov.

V sedanjih mariborskih upravi je izražena volja večine. Uprava pa je morala letos v interesu celokupnega članstva ter z njega vednostjo omejiti nakupovanje gotovega blaga — in to v interesu večine. Končal je predavatelj z besedami, da bo zrasti močna zadruga edino na podlagi resnične in zdrave demokracije.

Pri slučajnostih se je govorilo o ustanovitvi podružnice v V. okraju. —rč.

Simfonični koncert Glasbene Matice

Glasbena Matica je vložila mnogo dela in tudi sredstev za nocojšnji veliki simfonični koncert, ki bo v veliki dvorani Sokolskega doma. Na sporedu je mogoča Smetanova skladba »Ma vlast« (Moj domovina), ki je doživela v mnogih svetovnih koncertnih dvorinah triumfalne uspehe. Nocojšnji elitni koncert bo dostojna otvoritev koncertne sezone v Mariboru. Dirigiral bo priljubljeni voja-

ški kapelnik kapetan g. Jiranek, sodelovali pa bodo orkester GM, vojaška godba in odlični harfisti g. Lukeš. Ker je za simfonični koncert Glasbene Matice živo zanimanje, ne dvomimo, da bodo Mariborčani do zadnjega kotička zasedli koncertno dvorano ter tako izkazali zaslužen priznanje za kulturno umetniško in narodno obrambno delo Glasbeni Matici.

Cestna dela

Včeraj dopoldne je bila plenarna skupščina okrajnega cestnega odbora v Mariboru, ki jo je vodil načelnik in podžupan g. Žebot. Prisostvovali so tudi okrajna načelnika dr. Šiška in Ajlec ter mestni župan dr. Juvan. Razpravljali so o novem cestnem proračunu, ki predvideva 5.624.172 din izdatkov. Dohodki so predvideni s 4.119.950 din, primanjkljaj pa se bo kril z 22% cestno dasklado. Za vzdrževanje banovinskih cest bodo porabili nekaj nad dva milijona din. Nadaljevali bodo tudi cestna dela Bresternica—Sv. Križ, za kar je določeno 340.000 din, za cesto Ruše—Fala 190.000 din, Žice—Sv. Ana 150.000 din, za cestna dela v Slovenskih goricah pa so predvideni večji in manjši zneski. Za preureditev banovinske ceste Maribor—Sv. Peter je določen znesek 200.000 din, za nadaljevanje te ceste pa še 250.000 din. Letos bodo tudi končali pohorsko cesto Reka—Sv. Arel, za kar bodo porabili 300.000 din. Okrajni cestni odbor bo popravil cesto Marenberg—Ribnica—Brezno in je za ta dela določen znesek 40.000 din. Končali bodo tudi cesto Slovenska Bistrica—Opotnica, za kar je odobren znesek 250.000 din. Proračun pa ne predvideva ceste Pesnica—Sv. Lenart—Gornja Radgona ter ceste Maribor—Marenberg—Dravograd, ki sta zelo potrebni popravil.

Kino

* **Grajski kino.** Danes zadnjič »Jeklena armada«. Od četrtega dalje »Nesmrtni valček« Paul Hörbiger, Marija Andergast.
* **Kino Union.** Od danes »Hijene New Yorka«, zelo zanimiv in napet gangster-ski vefilm.
* **Esplanade-kino.** »Bel Ami«, najslajnejše delo Willy Forsta, polno veselja, romantike, šarma, po romanu Guy de Maupassant-a.

Mariborsko gledališče

Sreda, 17. jan., ob 20.: Koncert Glasbene matice, Red A.
Četrtek, 18. jan.: Zaprt.
Petek, 19. jan.: Zaprt.
Sobota, 20. jan., ob 20.: »Via Mala«. Znižane cene.
Oni abonenti reda A, ki niso dvignili že pri dnevni blagajni svojih vstopnic za nocojšnji simfonični koncert Glasbene matice, jih lahko dobe še pred večerno koncertno blagajno pri gledališki blagajničarki.

Z modernimi padali dol s pohorskih nebes: Kje bomo mi pristali? Stop! NA PLANINSKI PLES!

„Cvetje“ z mrzlega mesnega trga

JUBEZNIJA IN VLJUDNA PROŠNJA VSEM SKRBNIM SLOVENSKIM GO-SPODINJAM V MARIBORU

Okoli mesarskih stojnic veje letos zelo huda zima in ni menda bolj pomilovalnega obrtnika, kakor je mesar v hudi zimi. Toplo pa postane človeku, če malo postopaš okrog njih in poslušas naše skrbnice za vsakdanji blagor, ko si zbirajo pri zmiznjenih mesarijih svoje vsakdanje potrebščine. Pogovori se vršijo približno v teh le izrazih: Imate »lingerl?« »Nirn-

en lep »šinkenpajn« in čaj po vrh, nato pa so šli malo pokramljat v kavarno ali gledat kake senzacije v kino ali gledališče in v splošni zadovoljnosti je potekla meglena nedelja. Tako, to bi bili razgovori okoli mesarijev, nič manj zanimivi so drugi pri klobasarijih in prekajevalcih. Jetrno klobaso je želel neki zaveden dečko, prodajalec pa ga nežno

Danes vsi na koncert GM

čkov« tudi ni videti, kak mičken »šnicelček« tudi ne bi bil narobe. Druga se oglasi za dobro obležan »rosratelček« ali zaftno »nirnprato«, navsezadnje bi se tudi s »kako« »šlusprato« zadovoljila, »kramenateličke« so imeli včeraj, tretja oti-pava »gešpiki« govedino, mož njene sosedice ima pa najraje slasten »federšpic«, mesar spet ponuja sočen »huf«, tudi »krušplšpic« je zelo fin za mastno župco. V nedeljo so bili z »necprato« vsi zadovoljni, pa krompirčki restani zraven, res za bogove je bilo kosilo, za večerjo pa

pouči, da se taki klobasi v lepi slovenščini pravi »šmirburšt«. In to gre tako naprej v vseh tonih. Namen tega dopisa je, apelirati na vse naše narodno zavedne gospe in gospodinje, kuharice in druge nakupovalke, da tudi one enkrat za vselej pometejo svojo spakedranščino iz gospodinjstva. Jezik naj bo povsod čist in naš, posebno pa še na trgu, ko ta in oni prisluškuje našemu govorjenju in si misli, da mi vsega tega ne moremo povedati v čisti domači govorici.

Za višja kontrolorja sta postavljena na pošti Maribor 2 Miroslav Belin in Ana Vatovec. Za tehničnega pristava v Mariboru je imenovan inž. Vladimir Skof, za tehničnega manipulanta s sedežem na Pragerskem pa Franc Kac.

m Iz mariborskega novinarskega kluba. Novinarji se opozarjajo, da morajo vložiti prošnje za poslovne knjižice pri mestnem poglavarstvu najkasneje do 20. t. m. Formulirji za prošnje se dobe v mestnem konskripcijskem uradu.

m Mariborski obrt v preteklem letu. Lani je mestni obrtni referent na novo izdal 150 obrtnih pravic, izbrisal pa 145.

m Mrtevca so našli v občestnem jarku v Trbojah pri Dravogradu. V njem so spoznali 67 letnega posestnika Valentina Kompošta, ki ga je zadela kap.

m Mlekarske sani z mlekom je nekdo ukradel viničarki Marjeti Jelenkovi iz Počehove. Sani je za nekaj minut pustila v Cafovi ulici brez nadzorstva, kar je bilo usodno.

m Karambol je bil včeraj dopoldne na Tržaški cesti med tezenskim avtobusom in osebnim avtomobilom industrijalca T. iz Maribora. Obe vozili sta precej poškodovani.

m Iz poštne službe. Za inspektorja V. skup. so imenovani Ivan Sajina in Vladimir Klinar na pošti Maribor 1 ter Peter Mahor in Josip Gradišnik na pošti Maribor 2.

Neresnične vesti

Po Mariboru in okolici so se začele zadnje dni širiti docela neosnovane in izmišljene vesti o predčasnem zaključku šolskega leta ter male in velike mature. Šolarji sicer tem vestem kar radi verjamejo, vendar pa na pristojnih mestih kategorično izjavljajo, da jim o kakšnem predčasnem zaključku šole ni ničesar znano. Verjetno je, da širijo te in take govorice ljudje, ki bi radi vznemirjati naše prebivalstvo.

O tipih velikega in malega formata

Tovariš pri ekspresu v bišaju, drugače molčec in umerjen mož, kakor se to spodobi za filozofa, je danes zelo zgovoren in razvnet. »Veš,« mi razlaga, »prebiram te dni malo spet zgodovino francoske revolucije, pa to človeka nekam razkuri. Kakšne tipe je takrat vrglo na površje!«

»Kakor tudi dandanes,« pripomnim suho.

»Saj!« prikima on. »Ampak najodurnejši prikazni sta pač bila Barras in Fouché. Barras! Grof, kraljevski stotnik, sodeluje pri naskoku na Bastiljo, glasuje v konventu za smrt Ludvika XVI. in Marije Antoinette. Ko mu Robespierre postane nevaren, pomaga nasprotnikom, da ga vržejo in spravijo pod giljotino. Nato se samosilniško postavi za generala in dá od Bonaparta vse nasprotnike konventa, bivše svoje tovariše, postreljati tam na stopnicah cerkve sv. Roka. In vsa dejanja te zverine je vodilo samo eno: pohlep po denarju. Nagrabil je, kar je le mogel, po-neverjal državni denar in živel tako razuzdano, da se je zgražal ves Pariz, ki je bil v tistih časih sicer vsega vajen. In

Fouché, še večja kanaliža! Duhovnik, potem advokat in poslanec v konventu, glasuje za kraljevo smrt brezpogojno in brez odloga, kot prokonzul v Lyonu etabliira tam tako krvavo strahovlado, da se ti lasje ježijo, če to bereš. Od Robespierrea sovraven in vržen iz jakobinskega kluba, se skrivaj zveže z Barrasom in po Robespierrovem koncu postane policijski šef. Da napravi potem pod Napoleonom še večjo kariero: senator, vojvoda Otrantski, naposled celo guverner ilirskih pokrajin. Hujska Murata proti Napoleonu, zato ga pa ta po vrnitvi z Elbe imenuje za svojega policijskega ministra. Menda je ta vrag Napoleonu znal hipnotizirati. No, in ko po Napoleonovem padcu pride na prestol kralj Ludvik XVIII, mar je morilecema svojega brata skrivil kak las? Kaj še, Fouchéja si je celo vzel za ministra. Šele pozneje je moral kakor vsi kraljevski morilci tudi Fouché v pregnanstvo, kjer je potem lahko lepo v miru užival nagrabljene in na varno spravljene milijone.

ne. Kaj praviš? To so ti bili tipi!«

»Pravim, da jih v manjšem formatu tudi dandanes dosti najdeš. Če že samo takole preresetamo razne naše politične šampijone, kolikokrat so se v teh dvajsetih letih prelevili; obračali plašč po vetru, enkrat levo drugikrat desno, kakor je bolj kazala pot h koritom. Korita niso nikoli zgrešili, to se mora priznati tudi vsem tem malim Barrasom in Fouchéjem.«

»Veš, kaj tudi premišljuje,« nadaljuje moj filozof, »da je v prevratnih dobah tempo silovito hiter, skokovit, zato tudi take nagle in velike spremembe v miselnosti in navadah. Če pomislimo za 20 let nazaj, se mi zdi, da je preteklo najmanj sto let, tako velika je razlika med miselnostjo in duševnostjo nas vseh takrat in danes. Kaj praviš?«

»Pravim, da je to zanimivo. In bom to zapisal. Pa naj še drugi malo o tem premišlujejo.«

Podprite Glasbeno Matico

Zanimivosti

Pogled v življenje pradavnih dni Sibirije

Znanstvene odprave so odkrile živalske in človeške ostanke, stare 10.000 let

Iz zgodovine poznamo le kratko dobo življenja na naši premečnici. Mnogo je sledov, ki segajo daleč nazaj od začetkov naše zgodovine pred 4—5 tisoč leti. V zemlji so zakopani sloji, ki skrivajo v sebi kakor strani knjige dramatične dogodke davnih dni. V globinah oceanov in ledenikov leže še danes ostanki pradavnih bitij.

Znanstvene odprave so dandanes prodrele že skoro do najvišjih vrhuncev Himalaje, v puščave in ledene planjave tečajnih ozemelj. Nedavno je takšna odprava objavila zanimiva odkritja iz sibirskih tunder. Tod so že pred 100 leti našli ostanke ogromnih mamutov, zdaj so s pomočjo letal in fotografij preiskali prostrano ploskev 13,5 milijona km², skoro tretjino Evrope, kjer doseže temperatura do 70° pod ničlo.

Pod vodstvom prof. Grijsnova je kopala neka odprava blizu Altajskega gorovja, kjer so v predzgodovinski dobi kopali rudo. Hribi so tod visoki do 4500 m in in pokriti z ledeniki, ledena ploskev do 10 m debela, pokriva nižje predele. Blizu 7 milijonov km² zemlje je tod zame-rom pod ledom.

V globini 15 m so pod ledom našli lesen hlev. V notranjosti je stalo 10 konj popolnoma ohranjenih, kakor, da jih je smrt pravkar zatekla. Ugotovili so, da je hlev iz bronaste dobe, pred 10.000 leti. Konji so bili zmrznjeni, privezani ob jasliah. Nekateri so stali, drugi ležali. Žile so bile polne krvi, v želodcu so našli še

ostanke hrane.

Na lice mesta so se podali ameriški geologi s prof. Haroldom Withnallom na čelu, ki so potrdili avtentičnost odkritja ruskih učenjakov. Konji so bili tedaj zakovani v ledu 10.000 let. Najbrž se je sprožil plaz, ki je zasul vasi, ljudje in živali so v mrazu zmrznili.

Še bolj čudno je odkritje, ki so ga bili

deležni neki kmetje. V na pol porušeni kolibi, zakopani v znatni globini, so našli dobro ohranjene človeške ostanke. Ali spadajo tudi ti ostanki v dobo pred 10.000 leti, se še raziskuje. Profesor Grijsnov je prepričan, da mora biti pod sibirskim ledom še več trupel pradavnih ljudi.

Sikorski obsodil protičeško politiko

Pariški list »Epoque« in po njem »Dan« se bavi z zadnjim govorom predsednika poljske vlade v emigraciji, generala Sikorskega, ki je obsodil politiko bivšega poljskega zunanjega ministra proti Čehom. Polkovnik Beck da je bil intimen prijatelj maršala Rydz Smiglyja in njegova taktika je morala dovesti do razpada Poljske, kjer ni bilo svobodnega tiska.

Nedorasli cenzorji so črtali vse, kar ni bilo v soglasju s tedanjim poldiktatorskim režimom. Poljski parlament vobče ni bil svoboden, da bi mogel kontrolirati to usodno politiko.

List ugotavlja, da bo Sikorski po zmagi zaveznikov v osvobojeni Poljski stvaril ozko politično in gospodarsko zvezo s Češkoslovaško.

Načrta Napoleonovega meča v Moskvi

Napoleon Bonaparte, veliki zmagovalec Evrope je 1812 doživel na svojem pohodu v Moskvo strahovit poraz. Huda sibirski zima je uničila njegovo vojsko. Zdaj poroča moskovska »Večerna pošta«, da je neki krojač po naključju našel meč, ki ga je svoj čas nosil Napoleon. Meč ima ročaj iz damaščanskega jekla in napis v francoščini: »Napoleon Bonaparte, prvi

konzul francoske republike«. Držaj meča ima okras, ki predstavlja levjo glavo ter je delo takratnega francoskega rezbarja Boutteja iz Versaillesa. Meč je poklonil Napoleon iz hvaležnosti rusnemu knezu Suvalovu, ki ga je spremljal na otok Elbo ter mu posodil svoj suknjič, s katerim se je zakril, da ga niso med potjo spoznali.

V strahu pred operacijo je pobegnil

Devetletni učenec ljudske šole je bil pred dnevi prepeljan v splošno bolnišnico na Dunaju. Po pregledu so opazili, da ima deček vnetje slepiča, ki ga je treba takoj operirati.

Deček je imel že pred zdravnikom ve-

lik strah. Ko je pa zvedel, da bo moral pod operacijski nož, je dobil tak strah, da je v neopaznem trenutku v sami srajci in copatah pobegnil iz bolnišnice. Po vsem mestu so ga iskali, šele po pretoku dveh ur so ga našli in odvedli nazaj v bolnišnico, kjer se je zdravnikom na zvi-jačen način le posrečilo, plašljivemu dečku z operacijo rešiti življenje.

Materinska kri za otroke

Človek ima vse življenje opravka z mnogimi boleznimi. Nekatere med temi so se tako razmnožile, da so ljudje pred njimi le nekaj mesecev ali let varni.

Posebno prizadeti so otroci, ki jih napadajo nalezljive bolezni škrlatica, ošpice, davica itd. Večjim otrokom, ki že zahajajo v šolo, ne morejo sicer toliko do živenga. Medicinski krogi so že pred leti poizkusili več načinov, kako bi zavarovali deco pred nevarnimi boleznimi. Dosegli so velike uspehe na način, da vcepijo otrokom del materine krvi, s tem pa tudi odporne snovi v njej. Postopek transfuzije krvi je za mater kakor deco brez nevarnosti, otrokom pa prihrani mnoge zavratne bolezni.

Razočarani iskalec bogatega zaklada

Pred 70. leti je zaupal bogati Paskal Mazzella v Porto d'Ischia na smrtni postelji svoji edinki Luizi, da je zakopal v kleti hiše bogat zaklad. Svetoval ji je, naj ga izkoplje samo v primeru velike potrebe. Gre za dve nogavici, polni zlata. Luiza, ki je danes stara 80 let, je skrivala svojo tajno, ker ni bila njena družina nikoli v denarnih zadregah.

Zadnje dni je pa starka zbolela in je poklicala enega izmed sinov. Povedala mu je, kaj je zvedela od očefa in mu svetovala, naj ravna z zakladom prav tako kakor ona: seže naj po njem le v

HORE BELISHA

bivši angleški vojni minister je govoril v parlamentu o razlogih svojega odstopa.

Z dvignjeno pestjo je na kraju naglasil, da mora ves napor naroda iti k cilju končne zmage.

Zena možu v cerkvi:

— Poslušaj ti! Če me boš še enkrat pogledal, kadar moliš »Reši nas vsega hudega«, ti bom dala kar sredi cerkve zausnico!

Student agronomije je prišel na neko posvetilo in dejal gospodarju:

— Vaše metode niso mnogo vredne. Stavim, da bi dobili vsaj 50 kg več sadja s te hruške, če bi hoteli mene poslušati.

— To bi bil res velik čudež, kajti to drevo je doslej rodilo le jabolka.

— Ali ste morda videli kje teniško žogo?

Dr. FRITZ TODT

konstruktor in graditelj Slegirledove utrdbene črte ob Renu.

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNJIH LJUDI NA ZEMLJI

60

»S tem je bila sled za Rayaniji še bolj temeljito zabrisana. Yagiri Seoni je bil trdno prepričan, da je nikoli ne bo več mogoče odkriti. Nihče v Rayanipuru, razen mene, ni vedel niti za skrivnost smrti Dranatha Rayanija. Še manj za usodo Takurja Rayanija. Takur Indor je bil tujelec, v katerem ne bi bil mogel nikoli nihče odkriti zveze z uradno izumrlim rodnom Rayanijev. To zadovoljstvo nad odstranitvijo zadnjega bitja, ki je bilo v zvezi z vso to zgodbo, je sicer zagrenilo tvoje rojstvo, toda kdo si bil ti! Že o tvojem očetu ni nihče niti v sanjah slutil, da bi utegnil biti kdo drugi kakor Takur Indor; še manj bi potem mogel o tebi. Vendar tudi tvoj obstoj Yagiriju Seoniju ni bil ljub. Za zunanost res nisi predstavljaval prav nobene nevarnosti, a bil si vendarle živ spomin na dejstvo, da so Seoniji samo z zločinom zavladali nad Rayanipurom. Človeška duša je pa čudna. Tudi če je še tako zakrknjena in črna, jo včasih vendarle obvladajo trenutni neprijetnega očitka nenadoma prebužene vesti. Ker Yagiri Seoni te vesti v takih trenutkih ni mogel zadušiti, te je sovražil in preganjal. Le s tem jo je dušil.«

»Čudovito!« je vzkliknil Ramas. »Koliko skrivnosti se mi je odkrilo v tako kratkem razdobju! Še pred nedavnim sem živel v popolni nevednosti. Ničesar nisem vedel, ne kdo sem, ne kdo so bili moji predniki, ne da mi je Hamur Kamthi sorodnik, ne da je moj oče iznašel vesoljsko letalo, ne da ni umrl, ampak da je le otrpnel. Ko se mi je porodila prva rahla slutnja, da mora tčitati za vsem mojim življenjem neka skrivnost, sem se skoraj smejal samemu sebi. Zdelo se mi je romantični, sentimentalni nesmisel. Sedaj se je pa odkrilo na tako čudovit način pred menoj toliko nepričakovanega, da skoraj ne morem več verjeti, da bi bilo resnično.«

»Da, vse je zares bolj podobno bujni pravljici, kakor resničnosti.« je pritrdil Mahabali. »Vsega tega pa ne bi bil nikoli izvedel, ako se ne bi bil zaljubil v Joro.«

»A da sem se zaljubil vanjo, oziroma da sem se te ljubezni, ki je prej le podvestno ždela v moji duši, zavedel, je povzročila samo tvoja sestra Mana.«

»Moja sestra Mana?«

»Ona je postala ljubosumna na Joro.

Očitata mi je, da se zanimam zanjo več kakor bi se smel. Tedaj sem začel nenadoma premišljevali, ali ni morda v njenih besedah nekaj resnice. Tako sem spoznal, da jo zares ljubim.«

»A tudi jaz za vajino ljubezen še ne bi bil izvedel, da me ni opozoril Yagiri. Terjal je od mene, da v določenem roku dovršim priprave za polet v vseirije. Ko sva se zaradi tega sprla, mi je zabrušil v obraz, naj se brigam vsaj za svojo nevesto, da mi je drugi ne bodo zapeljevali. To me je navdalo z ljubosumnostjo in sovraštvom.«

»Zato si mi stregel po življenju.«

»Ne brez njegove vzpodbude.«

»Toda usoda ni dovolila, da bi izginil, preden se ne dopolni poslanstvo našega rodu, rodu Rayanijev. Kako čudno zveni vse to! Jaz sem Rayani. Veliki je moj praoče!«

»A ne pozabi, da tega nikoli ne bi bil izvedel brez mene. In če pade na koga kazen za zločine, ki jih je izvršil on ali kateri izmed njegovih prednikov, naj ne pade name. Bil sem samo igrača v rokah usode, ki me je zapletla v to dramo.«

»Mahabali!« je vzkliknil Ramas in mu segel v roko. »Bil si moj sovražnik, strezel si mi po življenju, in če se ne bi bilo vse zasukalo tako, kakor se je, bi bil sedaj že davno mrtev, ti pa bi bil moj morilec. Kljub temu želim, da na vse to pozabiva. Pred nama stoje še velike na-

loge, ki jih bova morala rešiti. Hočeš, da si postaneva prijatelja?«

»Sedaj je itak že vseeno,« je odgovoril Mahabali. »Kar je bilo doslej, se je porušilo. Naj bo!«

»Tako smo dokončali vse spore s pravico.«

»Ne hvali dneva pred večerom,« je dejal Mahabali.

»Kaj meniš s tem?«

»Da Yagiriju Seoniju ne bi smeli zaupati na samo besedo.«

»Ti dvomiš v njegovo iskrenost?«

»Predobro ga poznam.«

»Potem je najbolje, da pohitiva čim prej gori.«

»Strinjam se. Nikoli ne moreš vedeti, česa je Yagiri Seoni: vsega sposoben. Zgodi se lahko, da bo izigral vse tebe, tvojega očeta, filozofa in celo velikega. V Rayanipuru ima še vedno množico prijateljev, ki jim je pomagal do vodilnih položajev. Gotovo računa z njihovo zvestobo in pomočjo.«

»Ali bi bili pripravljeni upreti se tudi velikemu?«

»Mislim, da bi bili.«

»Doslej so mu izkazovali popolno vdanost.«

»Ki je pa bila le dejanje vlijudnosti.«

»Nič več?«

»Dvomim.«

»To je nizkotno.«

(Dalje.)

Razstava sarajevskih preprog

Prodajamo tudi na 12 do 24 mesečna odplačila

od 18. do 22. januarja
v hotelu „Zamorc“

Odprta tudi v nedeljo ves dan

Kultura

Časopis za zgodovino in narodopisje

Ob slovesu starega leta je izšel prvi snopič 34. letnika mariborskega »Časopisa«. Kakor vsaka številka, ima tudi ta pisano vsebino. Uvodni članek je posvečen spominu prerano umrlega predsednika dr. Fr. Kovačiča, nato sledi Ilesičeva razprava o kapucinu p. Bernardu in njegovem nemško-slovenskem slovarju. Podrobno razpravlja o rokopisu, ki je sedaj v Studijski knjižnici v Mariboru in je, četudi morda ne prvi, pa gotovo najobsebnější te vrste.

Med izvestji nahajamo poročilo E. Baumgartnerja o numizmatični najdbi v Mariboru l. 1938, Sokličev članek o cerkvi sv. Uršule na Plešivcu, ter kratko sporočilo F. Kotnika, kedaj je bil Kolomonov zegen natisnjen, Baševa ugotovitev glede Sernceva in Mušičev prispevek k študiju naselja in hiš okoli Maribora (Pekre).

Izredno bogato je zastopano slovstvo s kritikami in referati. Ocenjenih je 28 knjig, ozir. brošur, nekatere prav obširno in temeljito. Najbolj značilna za današnji čas pa je ugotovitev na koncu poročila o Ilesičevi brošuri »Hrvatska dobrovolja i popevka od kmečskega stališča preštimanja« (na sredi strani 123). — Sledijo še zapiski o Mitrovem kultu, Schlobarjevi doneski k topografiji Maribora, Vodovnik Juri in o mravljinjakih

na Pohorju) potem poročilo Muzejskega društva v Ptuj in o zborovanju zgodovinarjev v Ljubljani.

Kakor rečeno, je vsebina prav pestra; vendar vprav v tej številki zopet konstatiramo, da je preveč prostora posvečenega literarni zgodovini, premalo pa kulturni zgod. in narodopisju. Sicer pa je tokrat morda krivda na »Glasniku«, ki je ob jubileju pritegnil večino avtorjev za svoj zbornik. — Upamo, da vsaj na drugo polovico letnika ne bomo čakali tako dolgo, kakor smo na to, — polnih 9 mesecev!

J. M.

k Planinski vestnik je stopil s prvo številko letnika 1940 v štirideseto leto izhajanja. Ta jubilej je za slovensko strokovno revijo vsekakor časten, ker dokazuje, kako globoko je planinstvo zasidrano v našem narodu. Prva številka objavlja dr. J. Pretnarja poročilo o turah kralja Petra II. po slovenskih planinah (s slikami), dr. R. Andrejke spis o Rihardu grofu Blagaju, B. Režka spis o Brani, A. Seliškarka potopis s Plešivca preko Raduhe in Ojstrice na Olševo, p. F. Ačka pot na Kamniški vrh in obilo drugega gradiva ter slik. Uredništvo je obdržal tudi v novem letu ravnatelj dr. Josip Tomišek v Mariboru.

Sport

Peta prijava za kombinacijo v Bohinju

V nedeljo je na podvezinim prvenstvu v klasični kombinaciji nastopil za ISSK Maribor tudi junior Stante Jože, ki je kljub temu, da je tekmoval s turnirski smučkami, dosegel v teku častno 5. mesto pred številnimi renomiranimi tekmovalci. Njegov mojster, ki ga zaposluje, je bil nad do-

seženim uspehom tako navdušen, da mu je sam izdelal specialne smučke za tek, mu dovolil primeren dopust ter dal na razpolago tudi denarna sredstva za potovanje v Bohinju. Zeleti bi bilo, da bi sportu naklonjeni obrtnik našel obilo posnemačev.

PUNČEC IN MITIĆ PRVAKA INDIJE

Naša mušketirja Punčec in Mitić sta nastopala na teniškem prvenstvu Indije v Kalkuti, kjer je Punčec osvojil prvenstvo v singlu, skupno z Mitićem pa tudi prvo mesto v dublu. Punčec je premagal Indijca Vai Singa 11:9, 6:4, 7:5, rezultat dubla pa je 11:9, 3:6, 7:5. Mitić je v dublu igral izredno šibko.

V neoficielnem teniškem dvoboju Jugoslavija-Indija sta naša mušketirja izgubila s 3:2. Punčec je sicer premagal Ilikarja Ahmeta 6:0, 1:6, 6:1 ter Vai Singa s 6:0, 6:3, zato pa je Mitić pri začetniško slabi igri izgubil oba svoja singla ter onemogočil tudi uspeh v dublu.

MEDKLUBSKA TEKMA SK ŽELEZNIČARJA

SK Železničar razpisuje medklubsko smuško tekmo v slalomu in smuku, ki bo v nedeljo, 21. januarja, pri Ruški koči na Pohorju. Tekmovanje v slalomu bo ob pol 10. pri stari »Glazuti« v bližini Ruške kočice. Tekmovanje v smuku bo istega dne popoldne ob 15. s startom pri Sv. Bolfenku, od koder bo vodila proga po novi smuški poti.

Pravico tekmovalja imajo vsi verificirani tekmovalci JZSZ, ki so istočasno člani MZSP. Prijave na zvezitih tiskovinah je poslati najkasneje do 19. I. opoldne na naslov SK Železničar, Maribor, delavnice drž. železnice. Naknadne prijave do 1 uro pred startom se sprejemajo le proti prijavnini din 10.—. Prireditelj si pridržuje pravico, da kraj in čas tekmovalja v slučaju neugodnih snežnih prilik preloži. Objava rezultatov bo v gostilni Kušar v Sp. Radvanju.

s BSK bo po vesteh iz prestolnice po zaključenih finalnih tekmah za državno prvenstvo nastopil 3 mesečno turnejo po Južni Ameriki.

OBCNI ZBOR KOROŠKE KOLESARKE PODZVEZE

V nedeljo, 4. februarja, bo v Slovenjem Gradcu ob 10. dopoldne v posebni sobi pri Kajfežu občni zbor Koroške kolesarske podzveze. Ako občni zbor ob določeni uri ne bo sklepčen, se bo vršil pol ure kasneje ne oziraje se na število navzočih. Udeležba je za vse klube podzveze obvezna, prijatelji kolesarskega sporta vljudno vabljeni.

s Naša hokejska reprezentanca na ledu bo odpotovala v Ga-Pa, spremljala jo bo tudi naša prvakinja Silva Palmetova.

s Jugoslovanska teniška zveza bo imela občni zbor 25. februarja v Zagrebu.

Smučarska poročila

(„Putnik“, Maribor, 17. jan.)

Pohorski dom — Mariborska koča: —5 zelo oblačno, mirno, sneži, 5 cm pršiča, Sv. Lovrenc na Pohorju: —7 C, zelo oblačno, mirno, sneži, 2 cm pršiča na podlagi 20 cm.

Ribnica na Pohorju: —7 C, zelo oblačno, mirno, sneži, 12 cm pršiča na podlagi 12 cm.

Senjorjev dom: —6 C, zelo oblačno, mirno, sneži, 20 cm pršiča na podlagi 30 cm.

Kotlje — Rimski vrelec: —4 C, zelo oblačno, mirno, sneži, 12 cm pršiča na podlagi 10 cm, snežne razmere na cesti ugodne.

Peca: —2 C, zelo oblačno, mirno, sneži, 32 cm pršiča na podlagi 50 cm. Smuka povsod ugodna!

MRAZ V CELI DRŽAVI

Iz vseh krajev naše države poročajo o izredno hudi zimi, ki je ponovno pritnila. V nekaterih predelih divjajo veliki snežni zameti. Vlaki imajo zaradi tega precejšnje zamude.

Naročniki

pri naših inseren-
kupujte jih ter oglašujtel

Zlato in srebro,

briljante, zastavljane listke
išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15

Razno

MODRČKI

stezniki, rokavice, nogavice,
damsko perilo uajenele pri
S. Ketiš-u, Stolna 1. 11406-1

ZA PREVZEM TRGOVINE
iščem gospodično ali vdovo
od 23-28 let z gotovino 35.000
din. Ponudbe na ogl. oddelek
»Večernika« pod »Gotovina«.
13672-1

Dipl. optik
E. PETELN
MARIBOR • GRAJSKI TRG 7

PERZLIJSKE PREPROGE
čiščenje, popravila in cenitve
se sprejemajo na razstavi Sa-
rajevske tkalnice preprog od
18.—22. januarja v dvorani
hotela »Zamorc«. Odprto tudi
v nedeljo ves dan. 13681-1

**ORIGINALNA PERZLIJSKA
PREPROGA**
zelo redek kos, velikost 350x
500 cm. in mehka svilena
perzlijska preproga naprodaj
na razstavi Sarajevske tkal-
nice preprog v hotelu »Za-
morc« od 18. do 22. januarja.
13685-1

Posesti

**MANIŠE VINOGRADNO
POSESTVO**
naprodaj. Trčova 3. Sv. Peter
pri Mariboru. 13658-2

Kupim

LEPE BRILJANTE
za nakup išče privatnik. Po-
nudbe na oglasni oddelek
»Večernika« pod »Takoišen
plačnik«. 13634-3

Prodam

JABOLKA
od 10 kg naprej po din 3.—
prodaja Sepec, Grajski trg 2
13579-4

ZIMSKA SUKNJA
kratka, in dva cilindra (klo-
buka), vse skoraj novo, po-
ceni naprodaj. Koroška c. 95,
vrata 4. 13660-4

**ČEVLIARSKI ŠIVALNI
STROJ**
cilindrski (Hohlmachine) po-
ceni naprodaj. Kumar, Po-
breška 9. 13683-4

Stanovanje

STANOVANJE
soba, kuhinja, 2-sobna, 3-sob-
na, kopalnica in veranda, od-
dam. Smetanova ul. 54, go-
stilna. 13560-5

DVOSOBNO STANOVANJE
s kopalnico, komfortno, od-
dam. Vprašati Klavniška uli-
ca 5. 13661-5

SOBO S ŠTEDILNIKOM
oddam. Tržaška cesta 54.
13662-5

SOBO
svetlo, suho, s štedilnikom od-
dam. Mesarski prehod 5-I.
13663-5

Stanovanje išče

TRISOBNO STANOVANJE
s pritliklami, v novi hiši, s
plinom iščemo. Takot ali naj-
kasneje s 1. majem. Ponudbe
pod »Nova hiša« na ogl. odd.
»Večernika«. 13642-6

Soba odda

SOBO S KOPALNICO
veliko sončno oddam s 1. fe-
bruarjem gospodu, ki ljubi
m'r in snaznost. Vprašati
Aleksandrova cesta 47, vrata
3. 13670-7

OPREMLJENO SOBO
separirano, odda uradniška
vdova. Koroška 43-I. Gregorc
13684-7

Službo dobi

MOŠKEGA
za nočno službo sprejme pre-
nočišče Plauc. 13645-9

SAMOSTOJNO KUCHARICO
ki opravlja tudi vsa hišna
dela, sprejemem s 1. februar-
jem. V poštev pridejo samo
mlajše moči. Naslov: Hričko
Pavel, pisarna, Maribor. Kne-
za Koclja ul. 6. 13640-9

SAMOSTOJNO KUCHARICO
za vsa hišna dela sprejemem
s 1. februarjem. Trubarjeva
ul. 11-I. 13673-9

KUHARICO
sprejme restavracija »Ljuto-
mere«, Štiber. 13675-9

DVE PERFEKTI KUCHARICI
sprejemmo takoj ali s 1. fe-
bruarjem. Gosposka ulica 29.
13679-9

RAZNAŠALCA
s kolesom v Radvanju išče-
mo. Ponudbe na ogl. oddelek
»Večernika« pod »Raznaša-
lec«. 13686-9

Službo išče

SAMOSTOJNA KUCHARICA
ki opravlja vsa dela, zanes-
ljiva, išče stalno službo. Ma-
rija Šubernik, pri g. Stanciju,
Levstikova 9. 13666-10

Lokal

UGODNO SE ODDA LOKAL
za bife ali za trgovino, z
opremo, v centru mesta. Karl
Rajniš, Maribor, Meljska ce-
sta 68. 13659-14

Kapital

POSOLILO
1000 din iščem. Vrnem do 1.
marca 100 din več. Ponudbe
na ogl. oddelek »Večernika«
pod »Nujno rabim«. 13669-16

Kam, kje?

DOMAČE KOLINE
V gostilni pri »Zla em konju«
četrtak, petek in soboto no-
jedina jetrnih in krvavih klo-
bas. Toči se vino lastnega
pridelka. Priporoča se Ne-
krep Marija. 13665-17

DAMSKA KEPELA
Vsak večer v petju in igrah
nastopa pet mladih pevačic
v restavraciji »Ljutomer«,
Štiber. 13676-17

Slike

za delavske in poslovne
knjižice izdeluje
Gosposka ul. 18/I. **Foto Jakeli**

Razpis.

Pokojninski zavod za nameščence v
Ljubljani razpisuje oddajo mizarskih, ste-
klarskih in ključavničarskih del ter vpe-
ljava vodovoda s sanitarno opremo, plina
s sanitarno opremo in elektrike z zvonce
in radijskimi napravami za novogradnjo
stanovanjske hiše v Mariboru ob Krekovi
ulici z rokom vlaganja ponudb do dne 29.
januarja 1940.

Vsi razpisni podatki so interesentom
na razpolago, vpogled in nakup pri uradu
v Ljubljani, Gajeva 5/II v sobi št. 221, od
dne 17. t. m. dalje.

V Ljubljani dne 16. januarja 1940.

Pokojninski zavod za name-
ščence v Ljubljani.